

### IMF'nin Tarihçesi

IMF, Temmuz 1944'te, ABD'nin New Hampshire Eyaleti'nde yapılan bir Birleşmiş Milletler toplantısında, 1930'ların Büyük Bunalımına katkıda bulunan rekabetçi devalüasyonların yarattığı kısır döngünün tekrarını önleyecek bir ekonomik işbirliği çerçevesi inşa etmek amacıyla kurulmuştur.

IMF'nin resmi olarak ortaya çıkışı ise Aralık 1945'te 29 Üyesi tarafından Anlaşma Maddelerinin imzalanmasıyla olmuştur. Kuruluş, 1 Mart 1947'de fiilen faaliyete geçmiştir. Aynı yılın ilerleyen aylarında Fransa, IMF'den borç alan ilk ülke olmuştur.

IMF'nin üye sayısı 1950'lerin sonlarında ve 1960'larda, birçok Afrika ülkesinin bağımsızlığını ilan edip üyelik başvurusunda bulunmasıyla artmaya başlamıştır.

1989'da Berlin Duvarı'nın yıkılması ve 1991'de Sovyetler Birliği'nin dağılması, IMF'nin neredeyse evrensel bir kurum haline gelmesine olanak sağlamıştır.

Günümüzde IMF'nin birlikte çalıştığı üye ülke sayısı 187'dir.

IMF, Birleşmiş Milletlerin uzmanlaşmış kurumlarından biri olsa da, kendine ait tüzüğü, yönetim yapısı ve mali kaynağa sahiptir. Üyeler, büyük ölçüde küresel ekonomideki büyüklüklerine dayanan bir kota sistemi yoluyla temsil edilmektedir.

### IMF'nin Yapısı

Üye sayısı	187 ülke
Merkez	Washington, D.C.
Başkan	Christine Lagarde (Fransa)
Yönetim Kurulu	Ülkeleri veya ülke gruplarını temsil eden 24 direktör
Personel	160 ülkeden yaklaşık 2.500 kişi
Toplam kotalar (sermaye) USD (25.05.2011 itibariyle)	376 milyar
Taahhüt edilmiş veya teminat gösterilmiş ek kaynaklar	600 milyar USD

### IMF'nin Misyonu

Küresel ekonomiyi ve üye ülkelerin ekonomilerini izlemek,  
Ödemeler dengesinde zorluk yaşayan ülkelere borç vermek ve üyelere pratik yardım sunmak,  
Uluslararası parasal işbirliğini arttırmak,  
Mali istikrarı güvence altına almak,  
Uluslararası ticareti kolaylaştırmak,  
Yüksek istihdam oranlarını ve sürdürülebilir ekonomik büyümeyi desteklemek,  
Dünya genelinde yoksulluğu azaltmaktır.

IMF misyonunu yerine getirmek amacıyla ekonomik eğilim analizlerine bağlı olarak hükümetlere ve merkez bankalarına tavsiyelerde bulunur. Küresel, bölgesel ve ülkeler bazında araştırmalar, istatistikler, tahminler ve analizler yapar. Ülkelerin finansal yapılarına yardımcı olmak amacıyla ülkelere borç verir. Ekonomik yönetimlerine yardımcı olmak üzere ülkelere teknik yardım ve eğitim sağlar.

### **IMF'nin Kaynakları**

IMF'nin kaynakları genel olarak, ülkelerin üye olduklarında ödedikleri sermaye taahhütleri, yani kotalardan gelmektedir. Kotalar genel olarak her bir üye ülkenin ekonomisinin büyüklüğünü yansıtmaktadır. Kotalar, her bir üyenin sahip olduğu eşit birim oy sayısı ile birlikte, ülkelerin oy gücünü belirlemektedir.

IMF iki devamlı çok taraflı borçlanma düzenlemesine sahiptir: Genişletilmiş Yeni Borçlanma Düzenlemeleri (NAB) ve Genel Borçlanma Düzenlemeleri(GAB). Hali hazırda bu kapsamdaki toplam borçlanma kapasitesi 367,5 milyar SDR (yaklaşık 580 milyar USD)'dir.

Altın: IMF'nin altın mevcutları 90,5 milyon troy ons (2.814,1 metrik ton—yaklaşık 145 milyar USD değerinde) olup, IMF'yi dünyanın en büyük üçüncü resmi altın rezervi sahibi yapmaktadır.

Bir üye ülke, bir ödemeler dengesi ihtiyacına sahipse (fiili veya potansiyel) , yani ileriye yönelik yeterli bir rezerv tamponunu muhafaza ederken net uluslararası ödemelerini karşılamak için uygun koşullarda yeterli finansman bulamıyorsa, IMF'den mali yardım talep edebilir.

IMF'den alınan borç, bir ülkenin ödemeler dengesini düzeltmek ve güçlü ekonomik büyüme için gerekli koşulları yeniden tesis etmek için yapmak zorunda olduğu reform ve politikalara uyumu kolaylaştıran bir tampon görevi görür.

### **IMF'nin Borç Verme Araçları**

**Stand-by düzenlemeleri:** IMF'nin ödemeler dengesi sorunları yaşayan yükselen pazar ülkelerine yönelik başlıca borçlandırma aracıdır.

**Genişletilmiş Fon Kolaylığı:** Ülkelerin kısmen makroekonomik dengesizliklere göre düzeltilmesi daha uzun sürebilecek yapısal sorunlardan kaynaklanan ödemeler dengesi zorluklarını ele almalarına yardımcı olmak için kullanılır.

**Kredi hatları:** Esnek Kredi Hattı ve İhtiyati Kredi Hattı, güçlü temellere ve sağlam politikalara sahip olan ve ödemeler dengesinde yakın bir baskı altında olmayan ülkeler içindir.

**Düşük gelirli ülkelere borç verme:** IMF, ödemeler dengesi sorununun mahiyetine bağlı olarak değişen, düşük gelirli ülkelere yönelik çeşitli kredi kolaylıkları sunmaktadır. İmtiyazlı finansman koşullarının sunulduğu bu düzenlemelerde faiz oranı hali hazırda yüzde sıfır olarak belirlenmiştir.

Türkiye'nin üyelik tarihi	11 Mart 1947
Ankara Ofisinin açılışı	2000
Üyelikten bu zamana yapılan Anlaşma Sayısı	19
Mevcut borçlar	Yok
Son Madde IV Konsültasyon Görüşmeleri	30 Temmuz 2010

### Türkiye – IMF Arasında Yapılan 19 Anlaşma

Stand-by No	Anlaşma Tarihi	Tamamlanma/İptal Tarihi	Süre	Önerilen Miktar (SDR*Milyon)	Kullanılan Kota(SDR Milyon)
1.Stand-by	01.01.1961	31.12.1961	12	37.5	16
2.Stand-by	30.03.1962	31.12.1962	9	31	15
3.Stand-by	15.02.1963	31.12.1963	11	21.5	21.5
4.Stand-by	15.02.1964	31.12.1964	11	21.5	19
5.Stand-by	01.02.1965	31.12.1965	12	21.5	-
6.Stand-by	01.02.1966	31.12.1966	12	21.5	21.5
7.Stand-by	15.02.1967	31.12.1967	11	27	27
8.Stand-by	01.04.1968	31.12.1968	9	27	27
9.Stand-by	01.07.1969	30.06.1970	12	27	10
10.Stand-by	17.08.1970	16.08.1971	12	90	90
11.Stand-by	24.04.1978	19.07.1979	24	300	90
12.Stand-by	19.07.1979	17.06.1980	12	250	230
13.Stand-by	18.06.1980	17.06.1983	36	1.250	1.250
14.Stand-by	24.06.1983	23.06.1984	12	225	56.2
15.Stand-by	04.04.1984	03.04.1985	12	225	168.7
16.Stand-by	08.07.1994	26.09.1995	14	610.5	460.5
17.Stand-by	22.12.1999 21.12.2000	04.02.2002	36	15.038.4 (SRF**)5.784	11.738.9 (SRF**)5.784
18.Stand-by	04.02.2002	04.02.2005	36	12.821.2	11.914
19.Stand-by	11.05.2005	10.05.2008	36	6.662	6.662
<b>Toplam</b>				<b>37.707</b>	<b>32.817</b>

\*13.06.2013 tarihinde yaklaşık olarak 1 Özel Çekme Hakkı(SDR)=1.52 ABD Dolar

### Tarihsel Süreçte Türkiye-IMF İlişkileri

1961

#### *İlk Stand-By 1961'de*

IMF 1944'de kurulmuş olup, 1947'de tam olarak faaliyete geçmiş bir kuruluştur. Türkiye ise aynı yıl IMF'ye üye olmuştur. Özellikle 1950'li yılların son döneminde ortaya çıkan ekonomik siyasi kriz nedeniyle Türkiye IMF'yle stand-by antlaşması dediğimiz koşullu antlaşmanın ilk imzasını 1 Ocak 1961'de atmıştır.

IMF'yle yapılan ilk imza dönemin Cumhurbaşkanı Cemal Gürsel'e aittir ancak hükümetin değişmesi nedeniyle Gürsel'in yaptığı anlaşmayı İsmet İnönü yürütmüştür. 1962'de ikinci anlaşmayı imzalayan İnönü, IMF'den yaklaşık 40 milyon dolar borç almıştır. 1961'ten 1970'e kadar IMF'yle düzenli olarak yıllık anlaşmalar sürdürülmüştür.

1970

#### *1970'ten İtibaren IMF'siz Yıllar*

1970'ten itibaren ise IMF'siz yıllar başlamıştır. Göreve gelen hükümetler IMF'den uzak durmaya çalışmışlardır. 1971'de 10. anlaşma sona ererken, 1978 yılına kadar Türkiye IMF'yle anlaşma yapmayacaktır.

1980

#### *Uzun Süreli Anlaşma 1980'de*

Türkiye'nin IMF ile 36 ay sürecek uzun süreli ilk anlaşmasına ise Haziran 1980'de Demirel hükümeti imza atmıştır. Süleyman Demirel o tarihe kadarki en yüksek krediyi almıştır. Birkaç ay sonra koltuğu bıraksa da yerine gelen hükümet anlaşmayı devam ettirmiştir.

1984'te iktidara gelen Turgut Özal, ekonomide ciddi adımlar atmış ve IMF'siz bir yönetimi benimsemiştir. Özal'dan sonra koltuğa yeniden oturacak olan Süleyman Demirel bu sefer IMF'den uzak durmaya çalışmıştır.

Serbest piyasa ekonomisinin yaygınlaşarak yerleştiği, yabancı sermayeye kapıların açıldığı ve IMF'siz geçen bu dönem 10 yıl sürmüştür.

1994 -

#### *5 Nisan Kararları, Kasım 2000 Krizi*

Türkiye, 1984'ten 1994'e kadar IMF ile stand-by anlaşması yapmamıştır. Her ne kadar bu süre içinde herhangi bir stand-by anlaşması yapılmamış olsa da; kamuda ödenen yüksek ücret ve maaşlar, tarıma yapılan cömertçe ödemeler, zarar eden KİT'lere yapılan destekler ve yüksek faiz ödemeleri neticesinde ekonomide kısa dönemde finansal problemler meydana gelmiş ve IMF ile 1994 ve 1995 yıllarını kapsayan anlaşma yapılmıştır.

Türkiye'de ekonomik krizin ardından "5 Nisan kararları" olarak bilinen istikrar programı devreye girmiştir. Program kapsamında özellikle enflasyonun düşürülmesi, Türk Lirasına değer kazandırılması, ihracatın artırılması ve sürdürülebilir büyümenin sağlanması gibi hedefler belirlenmiştir.

Türkiye'de 90'lı yıllarda adeta kronik bir hal alan yüksek enflasyon ve kamu iç borçlanma sorunu ekonomiyi tehdit eder bir hal almıştır. 2000 yılına gelindiğinde yüksek enflasyon sorununa çözüm getiremeyen Türkiye, 1999'da IMF ile yeni bir stand-by anlaşması gerçekleştirmiştir. Bu anlaşma ile enflasyonun tek hanelere indirilmesi, sürdürülebilir bir kamu maliye sisteminin oluşturulması ve kalkınma düzeyinin artırılması amaçlanmıştır.

Belirli bir dönem talep ve harcamalarda bir artış görülse de yüksek enflasyon programı hedeflerinden saptırmıştır. Yabancı sermaye girişi hızlanmıştır, enflasyonda iniş beklendiği kadar hızlı olmamıştır, Türk parası aşırı değerlenmiş olup ciddi bir dış ticaret açığından kaynaklı cari açık meydana gelmiştir. İthalat giderleri ve dış borçların artmasıyla Kasım 2000'de ekonomik kriz meydana gelmiştir. IMF 7,5 milyar \$ ek rezerv kolaylığı tahsis etmiştir.

2001

### ***IMF'li Yıllar Yeniden Başladı***

2001'de üçlü koalisyon döneminde art arda anlaşmalarla IMF'li hayat yeniden başlamıştır.

2000 yılı Kasım ve 2001 Şubat krizinden sonra 2002'de yeniden IMF ile anlaşılan Türkiye, 2005'te de kesintisiz anlaşmalar sürecini devam ettirmiştir.

2008

### ***2008'de Stand-By Yapmama Kararı***

18. anlaşmanın sona ermesinin ardından 2005 yılında da yeni bir üç yıllık 19. stand-by anlaşması imzalanmıştır. Ancak iktidar, 2008 yılında IMF ile stand-by anlaşması yapmama kararı almıştır.

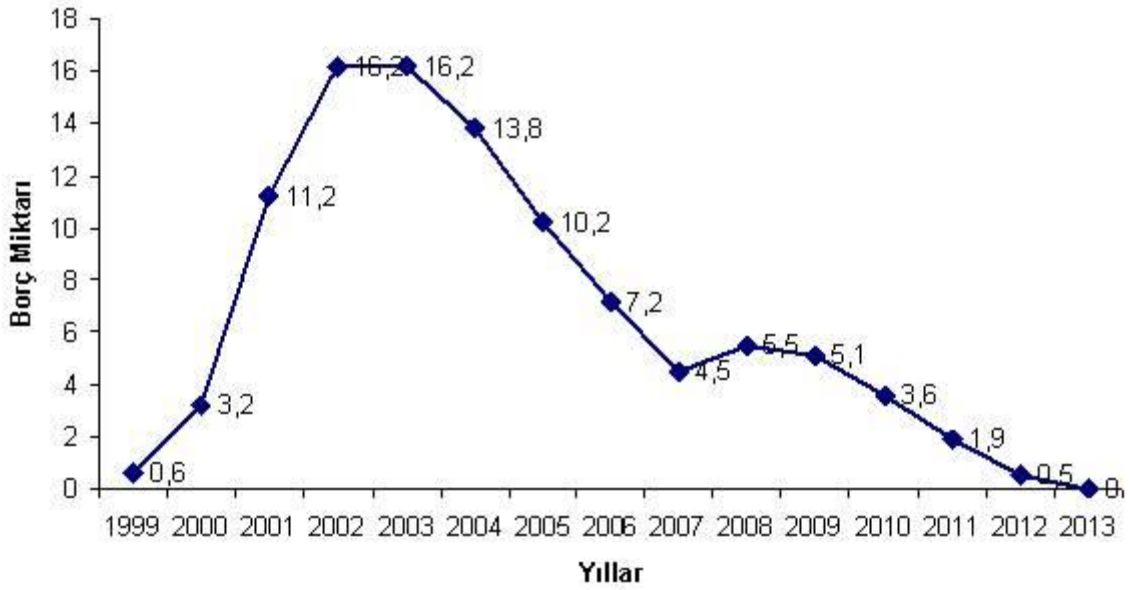
2013

### IMF'ye Olan Borç Bitti

Türkiye 14 Mayıs 2013 tarihinde IMF'ye olan borcun son taksitini ödemiştir ve IMF'yle borç ilişkilerini sona erdirmiştir.

Borç ilişkisi sona ererken geçtiğimiz yıl Meksika'daki G-20 Zirvesi'nde alınan karar doğrultusunda Türkiye'den özel ricada bulunan IMF, 5 milyar dolar kredi talep etmiştir. Böylece, Türkiye IMF'ye Cumhuriyet tarihinde ilk kez borç vermiş olacaktır.

### Türkiye'nin IMF'ye Olan Borcunun Yıllar İtibari İle Durumu



### Borç Alan Ülkeden, Borç Veren Ülke Konumuna...

Ekonomik yapıların, küresel anlık tepkilerle değişim gösterdiği günümüzde ülkelerin borç

statüleri önemli bir konudur. Türkiye 66 yıl önce üye olduğu IMF'yle 19 anlaşma gerçekleştirmiştir. Ve ilk anlaşmasını bundan 52 yıl önce yapmıştır. Bu 52 yılda IMF'den 50 milyar dolara yakın kredi kullanmıştır. Ancak kredi miktarının 35 milyar doları son üç anlaşmadan kaynaklanmıştır.

Türkiye; siyasi ve ekonomik istikrarın da katkısıyla bu anlaşmalardan son 2 stand-by'ı başarıyla tamamlayabilmiştir. 14 Mayıs 2013 tarihinde Türkiye, 2001 krizinde neredeyse herkesin adını ezbere bildiği IMF'ye olan borcunu sıfırlamıştır.

Türkiye'nin 2023 hedeflerinde; dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisi arasında yer almak, kişi başına düşen milli geliri 25.000 dolara çıkarmak, 500 milyar dolar ihracat yapmak gibi stratejik hedefler vardır. Bu hedeflere ulaşmanın temel aracı ise güçlü bir ekonomiye sahip olmaktır. Disiplinli bir mali yapı çerçevesinde küresel pazarlara hakim, cari açığı azalan, kamu ve özel kesim borçlanmalarında dikkatli bir Türkiye arzulanmaktadır. Bu kapsamda IMF, Dünya Bankası tarzındaki uluslararası yapıların Türkiye ekonomisine direk etkilerinden kaçınılmak istenmektedir.

IMF'nin ülkelere borç verme dışında önemli görevleri vardır. Ekonomik yapılardaki düzenlemeleri gerçekleştirmek adına, IMF'den yardım talep eden ülkelerde önemli programlar yürütülmekte ve ekonomik reçeteler sunulmaktadır. Ancak son zamanlarda IMF yardımı alan devletlerin neredeyse iflas noktalarına ulaşmaları, kuruluşa olan tepkileri artırmıştır.

Küresel ekonomik krizin tüm dünyada hissedildiği şu günlerde Türkiye'nin kamu ve özel kesim borçlanmalarına önemle dikkat etmesi gerekmektedir. Hiç şüphesiz IMF ile olan borç ilişkisini sonlandırmak Türkiye'nin Dünya Ekonomileri içerisindeki konumunu güçlendirecek olup kendi kararlarını kendi veren ve uygulayan bir ülke noktasına taşıyacaktır. Avrupa'da gelişmiş ülkelerin dahi kredi kullandığı kriz ortamında Türkiye'nin IMF'ye olan borcunu kapatması ve IMF'ye kredi vermesi ülkemiz adına sevindirici gelişmelerdir.

### KAYNAKÇA

<http://www.imf.org/external/country/tur/rr/2011/overview.pdf>





1882  
KONYA TİCARET ODASI  
KONYA CHAMBER OF COMMERCE

## TÜRKİYE – IMF İLİŞKİLERİ MEHMET ÖZÇELİK

<http://media.dunyabulteni.net/file/2013/imf.pdf>

[http://www.finansgundem.com/haber/1961\\_den-20213\\_e-imf-turkiye/336794](http://www.finansgundem.com/haber/1961_den-20213_e-imf-turkiye/336794)

<http://interaktif.ntvmsnbc.com/imf-turkiye/>

[http://file.setav.org/Files/Pdf/20130513102743\\_turkiye-imf-iliskilerinde-yeni-donem.pdf](http://file.setav.org/Files/Pdf/20130513102743_turkiye-imf-iliskilerinde-yeni-donem.pdf)